

Bankärenden för annans räkning

- Richard Edlepil
Senior Legal Adviser
Svenska Bankföreningen

Bankföreningens arbete

- Informationsmaterial
- Mallar
- Utbildningar
- Besvarar frågor
- Remissarbete

www.swedishbankers.se

info@swedishbankers.se

Agenda

- Anhörigbehörighet
- Framtidsfullmakt
- God man och förvaltare

Anhörigbehörighet

- Föräldrabalken 17 kap.
- Anhörig får göra bankärenden åt en person i sin närhet som blivit sjuk eller av andra skäl inte kan ta hand om sin ekonomi
- Personen ska sakna beslutsförmåga

att inte förstå och fatta välgrundade beslut om ekonomi och andra personliga ärenden

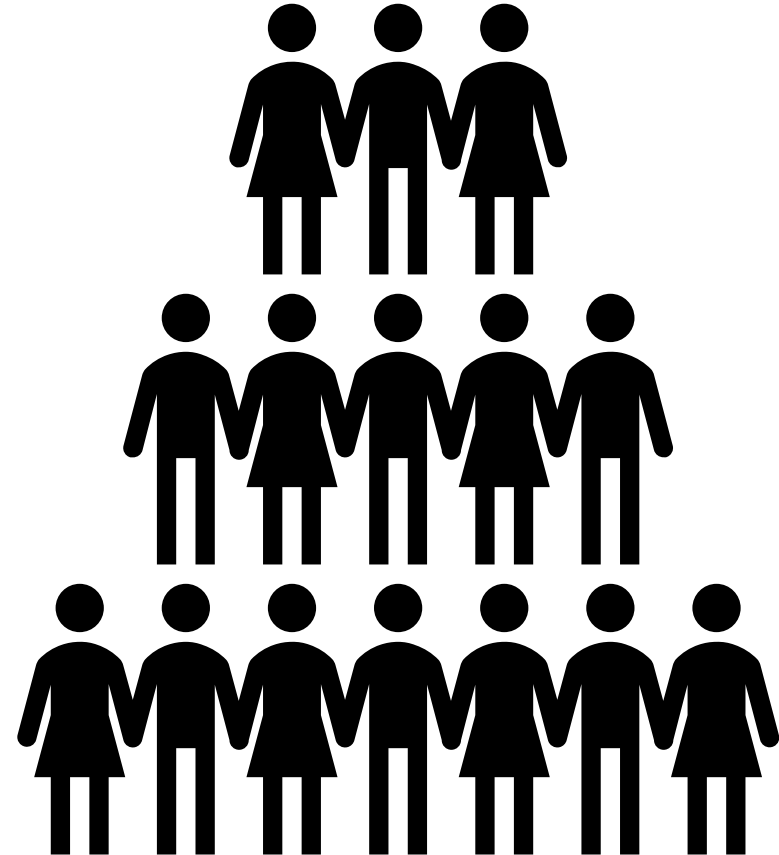

Vem är anhörig?

Anhöriga som kan hjälpa till är i tur och ordning:

1. Make/maka eller sambo
2. Barn
3. Barnbarn
4. Föräldrar
5. Syskon
6. Syskonbarn

Finns maka och barn är det maken som primärt kan bistå.

Anhörig och bankärenden

- ✓ Betala **vardagliga** räkningar
- ✓ Öppna autogiro **avseende vardagliga utgifter**
- ~~✓ Öppna avsluta transaktionskonto~~
- ~~✓ Ansluta till huvudmans internetbank, förutsatt denne har internetbank eller samtycker~~
- ~~✓ Byta bank, med samtycke från huvudmannen~~
- ~~✓ Köpa/sälja fondandelar, med samtycke från huvudmannen~~
- ~~✓ Köpa/sälja aktier, med samtycke och ÖFM godkännande~~
- ~~✓ Ta upp lån, med samtycke och ÖFM godkännande~~

Anhörigbehörighet ger inte rätt att:

- Hantera tillgångar, som exempelvis köpa och sälja en bil eller en fastighet
- Hantera aktier, fonder eller andra värdepapper
- Ta lån eller pantsätta egendom
- Ge bort gåvor från en anhörig

Framtidsfullmakt ger valfrihet

- Bestämna vem som ska fatta beslut åt en när man själv inte längre kan göra det
- Kan gälla både personliga och ekonomiska ärenden
- Tänkt som ett alternativ till god man och förvaltare

Från ikraftträdande...

- Träder i kraft när fullmaktsgivaren inte längre kan hantera de ärenden som fullmakten täcker
- Fullmaktshavaren avgör när fullmakten träder i kraft, om inget annat anges i fullmakten
- Fullmaktshavaren måste berätta för den enskildes anhöriga att fullmakten trätt i kraft och vad den innehåller

...till upphörande

- Överförmyndare – missbruk av fullmakten
- God man eller förvaltare utses
- Fortsatt giltig efter dödsfall, om inget annat anges i fullmakten

När banken säger nej

- Omfattar framtidsfullmakten den önskade åtgärden?
- Finns det en formell brist?
- Be banken motivera sitt beslut
- Ej nöjd, kontakta klagomålsansvarig

Jäv enligt Lantmäteriet

- Jäv kan föreligga om framtidsfullmaktshavare och framtidsfullmaktsgivare samäger fast egendom
- Jäv kan föreligga när fastigheten ägs uteslutande av framtidsfullmaktsgivaren men är gemensam bostad
 - Fastigheten kan ej säljas med stöd av framtidsfullmakten
 - God man måste anordnas för försäljningen

God man & förvaltare

God man	Förvaltare
Ska alltid agera så att det gynnar den enskilde	
Anhörig kan bli god man/förvaltare	
Hjälpa och skydda den enskildes intressen	Träder in i den enskildes ställe
Den enskilde har rättshandlingsförmåga	Den enskilde saknar rättshandlingsförmåga
Vissa ärenden kräver den enskildes och överförmyndarens godkännande	Vissa ärenden kräver överförmyndarens godkännande

Ställföreträdaren och känn-din-kund

- God man bör kunna besvara de kundkännedomfrågor som är relevanta i förhållande till uppdraget, om det inte i det enskilda fallet är mer lämpligt att frågorna ställs till kunden
- Förvaltaren svarar åt sin huvudman

God man/förvaltare och bankärenden

	God man	Förvaltare
Betala löpande kostnader	Ja	Ja
Öppna autogiro	Ja	Ja
Öppna/avsluta transaktions-, fickpengs- & sparkonto*	Ja	Ja
Ansluta till huvudmans internetbank	Ja (om huvudman har)	Ja
Köpa** fondandelar	Med HM-samtycke	Ja
Köpa** aktier	Med ÖFM-samtycke	Med ÖFM-samtycke
Ta upp lån	Med ÖFM-samtycke	Med ÖFM-samtycke
* Öppnande av fasträntekonto kräver vid godmanskap huvudmannens samtycke ** Sälja aktier eller fonder kräver inte samtycke från huvudman eller ÖFM		

Placeringar

- Om överförmyndarens samtycke krävs, förutsätter banken att huvudmannens samtycke finns
- Prata med såväl överförmyndare som banken om riskspridning

Överförmyndarspär

Överförmyndarspär innebär spär mot ställföredarens åtkomst

<u>Konto</u>	<u>Överförmyndarspär?</u>
Transaktionskonto	Nej
Fickpengskonto	Ja, men...
Sparkonto	Ja
Fondsparkonto/ISK/Depåkonto	Ja

Bankkort

- God man kan hos vissa banker ha eget kort kopplat till transaktionskontot
- Huvudman (med god man) beställer eget kort
- Förvaltare beställer kort till huvudman, om lämpligt
- Kort och koder är personliga och får aldrig lämnas ut

Huvudmannens bankkort

- Huvudmannens bankkort får aldrig användas av någon annan
- Enbart kontantkort eller liknande som ej är personliga kan användas av annan än kortinnehavaren

BankID

- Huvudman med god man kan ha BankID, om denne förstår att hantera det
- Individuell bedömning
- Huvudmannen ska själv beställa och aktivera

- BankID finns även på fil och kort; kan kombineras med röststyrning, brytarstyrning, förstoring, skärmläsare

Fullmakter

- Be huvudmannen återkalla fullmakten
- Om fullmakt avser ett visst konto, flytta medlen till annat överförmyndarspärret konto fullmakten inte avser
- Finns intyg om att samtycke ej kan ges, bör god man kunna återkalla fullmakt som används till skada för huvudmannen
- God man kan befullmäktiga annan god man (begränsad period och specifikt ärende)

Kontoutdrag

- Banksekretess
- Utdrag avseende period före förordnandet? – Uppge skäl
- Begära utdrag efter förordnandet har upphört? – Ja, för redovisning till ÖFM
- Tänk på att bankerna har olika rutiner för kontoutdrag – prata med banken

Tips

- På www.swedishbankers.se finns filmer, faktablad och broschyrer
- Överförmyndarna har oftast mycket bra information
- Missnöjd med banken – byt bank!